

В АНФАС І В ПРОФІЛЬ

У вересні 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», яким визначено правові основи та методи державного нагляду за функціонуванням органічного ринку. У січні 2014 року документ набув чинності і є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання.

Світлана БЕРЗІНА,
президент
Всеукраїнської
громадської організації
«Жива планета»

Крім того, в 2014-му закінчився термін добровільного застосування Технічного регламенту з екологічне маркування, який встановлює вимоги для екологічної сертифікаційної системи та маркування продукції відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 14024 і Регламенту Європарламенту та Ради ЄС 66/2010/ЄС.

І Закон, і Технічний регламент є актами національного права, які забороняють використання неперевіраних даних, що вказують на органічне походження продукту або його екологічну перевагу.

Закріплені на законодавчому рівні органічна й екологічна сертифікаційна системи є добровільним. При цьому важливо розуміти: вони не є виключають одна одну, а відрізняються за своїми вимогами до виробничих процесів і продукції, органами сертифікації та методами оцінки.

Порівняльна характеристика органічної й екологічної сертифікації відображає особливості кожної з систем. Яку з них обрати для себе, визначає виробник, враховуючи свої технічні та технологічні можливості, у комплексі з можливістю забезпечення необхідних поставок органічної сировини або досягнення відповідності вимогам еколо-

гічних стандартів. У будь-якому разі, важливо розуміти головне – добровільний стандарт він тому і добровільний, оскільки не всі можуть виконати його жорсткіші вимоги, на відміну від загальноприйнятих державних стандартів і правил. Добровільний стандарт дозволяє ідентифікувати більш високу якість продукції, у тому числі з підвищеними показниками безпеки.

Порівняльна характеристика органічної екологічної сертифікації продуктів харчування

	Органічна сертифікація	Екологічна сертифікація
Основна мета	Зменшення навантаження на навколишнє середовище, турбота про здоров'я споживача і чесна конкуренція	
Стандарти	Кілька систем стандартизації. В ЄС – Регламент Ради ЄС № 834/2007. Окремо – національні системи США, Японії, а також близько 160 приватних систем сертифікації, акредитованих у міжнародній системі IOAS на основі базових стандартів Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAM).	Основні принципи та методи – міжнародний стандарт ISO 14024.
Об'єкти стандартизації	Продукція рослинного та тваринного походження, дикі рослини, аквакультури (сировина та продукти переробки).	Продукти харчування та напої (тобто продукти переробки).
Принципи оцінювання	З поля до прилавка: управління господарством, склад продукту.	Від сировини до прилавка: показники безпеки сировини, енергетичної, ресурсної й екологічної ефективності виробництва, склад продукту, матеріали для пакування, методи зберігання та транспортування. Аналіз протоколів випробувань і документації, що підтверджує показники. Аудит виробництва проводиться за необхідності та за рішенням експертної комісії.
Основні обмеження	Без використання (або з меншим вмістом) синтетичних пестицидів і мінеральних добрив, регуляторів росту, штучних харчових барвників, а також без використання ГМО. Корм для тварин без консервантів і стимуляторів росту, збудників апетиту, превентивного застосування антибіотиків. Безстресові умови утримання тварин. Продукти переробки мають становити не менше 70% органічно сертифікованої сировини. Заборонено рафінування, мінералізація й інші методи, що знижують поживні властивості продукту. Обмежений склад ароматизаторів і барвників.	Більш суворі у порівнянні з державними нормами показники безпеки щодо забруднення сировини агрохімією, важкими металами і радіонуклідами. Без використання ГМО. Забороняється використання технологій переробки, що впливають на природну цінність сировини. Встановлені показники екологічної результативності виробництва: – енергоефективність; – ресурси; – емісії; – відходи. Заборонено використання в якості складових 72 найменувань харчових добавок. Установлено додаткові вимоги до пакувальних матеріалів, упаковки, умов транспортування та зберігання готової продукції.

Об'єкти сертифікації	Сировина: фермерське господарство. Готовий продукт: найменування та партія.	Готовий продукт: найменування.
Термін дії сертифіката	1 рік.	3 роки за умови щорічного нагляду за сертифікованою продукцією.
Більше інформації на:	www.organic.com.ua	www.ecolabel.org.ua

МОТИВАЦІЯ ВИРОБНИКА

Добровільна органічна або екологічна сертифікація необхідна, насамперед, виробникам продуктів харчування і напоїв, які прагнуть:

- підтвердити поліпшені характеристики продукції;
- вийти на ринок (внутрішній, європейський чи світовий) у категорії «еко-продукт», не порушуючи чинного законодавства;
- застосовувати інноваційні підходи та кращу міжнародну практику використання перевірених переваг продукції для збільшення продажів.

Варто відзначити, що у відносинах між споживачем і виробником на ринку особливе значення має торгівля. Сьогодні багато торговельних мереж як в Україні, так і по всьому світу, значно розширили асортимент екологічно й органічно сертифікованої продукції, виокремлюючи її на полицях. У багатьох випадках цьому сприяє саме органічне або екологічне маркування.

Екологічне маркування дозволяє ідентифікувати продукт із поліпшеними характеристиками щодо впливу на здоров'я людини і навколишнє середовище на всіх етапах життєвого циклу. Підтвердження поліпшених показників безпеки й якості – основна конкурентна перевага продукції на внутрішньому, європейському та світовому ринках.

Наприклад, для рослинної олії екологічне маркування може виглядати наступним чином:

- виготовлено з насіння високої якості
- на основі сучасних технологій більш чистого виробництва
- збережено природну користь насіння в олії

Маркування – це поняття, що включає в себе підтвердження відносно сертифікованої продукції в пріоритетних значеннях у сукупності зі знаком маркування, властивим визначеній сертифікаційній системі.

Спеціальне позначення сертифікованих товарів на полицях в супермаркеті Kaizer, Німеччина

Для кожної категорії продукції під знаком вказується відповідний код СОУ (порядковий номер екологічного стандарту).

Екологічні підтвердження сертифікованої продукції встановлюються органом екологічної сертифікації на підставі еко-

логічного стандарту на певну категорію продукції та результатів сертифікації. Ці дані дають змогу донести до споживача достовірну інформацію про переваги і поліпшені характеристики екологічно сертифікованої продукції.

Знаки екологічного маркування національних і регіональних сертифікаційних систем (відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 14024)

Право на використання знака екологічного маркування й екологічних підтверджень видається органом екологічної сертифікації на підставі ліцензійної угоди, що укладається між ним і власником сертифіката.

Екологічне маркування харчових продуктів може використовуватись на упаков-

ці, тарі, рекламних та інформаційних матеріалах на будь-яких носіях.

Досвід багатьох компаній свідчить, що ефективно застосування результатів екологічної сертифікації та маркування в маркетинговій стратегії підприємства може істотно збільшити продажі сертифікованої продукції.

Наталія ТРОФИМЕНКО, координатор програми «Екологізація економіки в країнах Східного партнерства ЄС» (EaP GREEN), начальник відділу стратегічного планування Міністерства екології та природних ресурсів України:

– Інформування громадськості про стан навколишнього середовища, екологічна освіта і виховання є одним із основних завдань сьогодення. В Областях країни діють 138 регіональних природоохоронних програм, що включають ряд інформаційно-просвітницьких заходів: тренінги, майстер-класи, виставки, конференції, громадські слухання, навчально-консультаційні семінари з екологічного менеджменту для бізнесу тощо.

Екологічне маркування продукції – один із загальноприйнятих інструментів екологічного управління, що передбачає створення добровільної (необов'язкової) системи екологічної сертифікації продукції на відповідність установленим екологічним критеріям на всіх етапах її життєвого циклу. З 2011 року з метою розвитку системи добровільної екологічної сертифікації та маркування розроблено й опубліковано оновлені методичні рекомендації щодо використання екологічного маркування; розроблено і впроваджено в сертифікаційну систему 48 екологічних стандартів із оцінки екологічних переваг товарів і послуг згідно з ISO 14024; проведено конференції та семінари для представників органів влади, товаровиробників і громадських організацій для популяризації впровадження систем екологічного управління та технологій більш чистого виробництва задля підвищення екологічної характеристики продукції вітчизняного виробництва; створено портал споживача з маркування на продукції вітчизняного виробництва; створений портал споживача з маркування продукції www.gppr.in.ua

Петро ХАРЧЕНКО,
начальник управління роз-
слідувань недобросовісної
конкуренції Антимонопольно-
го комітету України:

– Важливо сприяти запо-
біганню недобросовісної кон-
куренції шляхом інформування
споживача про те, що екологічне
або органічне маркування є не
просто рекламою, а результатом
успішного проходження добро-
вільної сертифікації та заявою про
відповідність вимогам міжнарод-
них стандартів. Кожен виробник,
який зіткнувся з проявами недо-
бросовісної конкуренції, у т.ч. по-
ширення інформації, що вводить в
оману, наприклад, про екологічні
характеристики або переваги про-
дукції конкурента, може звернути-
ся до Антимонопольного комітету
України за захистом. Керуючись
чинним законодавством, АМКУ ви-
вчає матеріали та підтверджуючу
документацію підприємства і, за
необхідності, проводить розсліду-
вання або перевірки. Відповідаль-
ність за порушення передбачена
розділом VIII Закону «Про захист
економічної конкуренції». Напри-
клад, поширення недостовірної
інформації карається штрафними
санкціями у розмірі до 5% доходу
за звітний рік, що передує року
накладення штрафу.

ЗНАКИ ОРГАНІЧНОГО МАРКУВАННЯ РІЗНИХ СЕРТИФІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Найпоширенішими та найупізнава-
ними серед українських споживачів ор-
ганічної продукції є європейський знак
органічного маркування. Його мають
право використовувати щодо сертифі-

Також на українсько-
му ринку присутня органіч-
на продукція, сертифікова-
на в інших сертифікаційних
системах (національних або
міжнародних) і позначена
належними їм знаками.

кованої продукції згідно з Регламентом
Ради ЄС № 834/2007. Таку сертифікацію
можна пройти виключно в органі серти-
фікації, що має європейську акредита-
цію.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФОРУМ ПО УСТОЙЧИВОМУ РАЗВИТИЮ БИЗНЕСА 19-20 ОКТЯБРЯ 2016

Украина, Киев, Торгово-промышленная палата Украины

www.greenmind.com.ua

* зеленый разум

Таїсія КЛОЧКО,
начальник відділу – головний метролог відділу міжнародної ін-
теграції у сфері технічного регулювання Міністерства аграрної
політики України:

– Нам пощастило народитися на землі, де секрети традицій вироб-
ництва екологічної продукції передавалася з покоління в покоління, а
тому ми повинні їх зберегти і деякою мірою осучаснювати.

Розробка «течії» органічного виробництва є певним трендом у сві-
ті. Наприклад, в ЄС щороку, починаючи з 2008-го, обіг органічної про-
дукції збільшується на 8%, а під органічне фермерство виділяється 500
тисяч гектарів землі, що разом приносять 20 млрд. євро щороку!

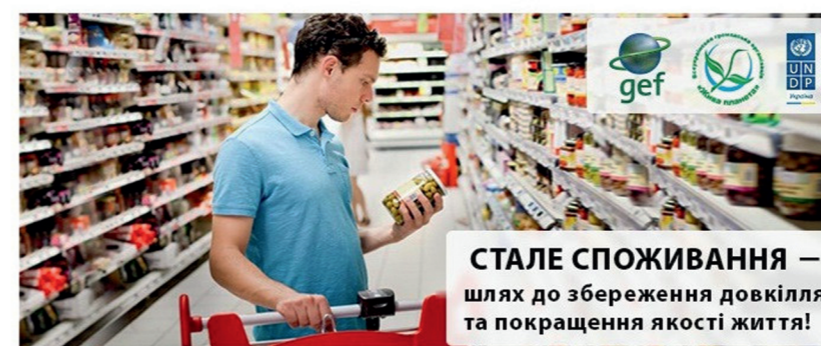
Ми впевнені, що Угода про асоціацію є певним стимулом для України
для того, щоб не лише наблизитися до таких показників, але й у декілька
разів їх перевищити.

Для досягнення поставленого завдання для Мінагрополітики
України принципово важливим і першочерговим є створення відповід-
ної законодавчої бази, яка є відображенням актів права ЄС у сфері
органічного фермерства. Наші виробники вже випускають і маркують
продукцію згідно з вимогами Технічного регламенту з екологічного мар-
кування, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 18 травня 2011
р. № 529, що, безумовно, вітається і є першою сходинкою на шляху
до просування вітчизняної екологічної продукції на світові ринки. Із на-
бранням чинності Законом України «Про виробництво та обіг органіч-
ної сільськогосподарської продукції та сировини» ми активно працюємо
над розробкою нормативно-правових актів, які у доповнення до Закону
складуть основу для розвитку національної системи органічної стандар-
тизації та сертифікації.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОРТАЛ ЗІ СТАЛОГО СПОЖИВАННЯ

Головна / Мапа сайту / Контакти /

ДІМ РОБОТА ТРАНСПОРТ ХАРЧУВАННЯ КРАСА ТА ЗДОРОВ'Я САД-ГОРОД ДІТИ СТИЛЬ ЖИТТЯ

- Стале споживання — економічне споживання
- Безпека та якість споживання
- Комфортне та здорове оточуюче середовище
- Про що нам розповість маркування
- Запитання та відповіді
- Про проект та його партнерів

РОЗУМІННЯ ЗНАЧЕННЯ МАРКУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ – ПЕРШИЙ КРОК ДО СТАЛОГО СПОЖИВАННЯ!

www.gpp.in.ua

Довідниковий сайт для споживачів.

Ресурс містить практичні поради з економності, ресурсо- та енергозбереження вдома, на роботі, навчанні або в транспорті, а також інформацію про значення маркувань та позначок на упаковці товарів для вибору більш безпечних та більш якісних.